

یادداشت

جبارآذین امقندومدرسی سینماو تئاتر و تلویزیون

درباره سریالی که به تازگی روی آنتن رفت

سیمای زیبای سنت وقف درخانه روشنا

غزاله که به عنوان بلاگر امور خیریه در فضای مجازی فعالیت می‌کند، خانه قدیمی مادربرزش را به مدرسه‌ای شبانه‌روزی برای کودکان کار و بدسرپرست تبدیل کرده و همراه دخترعمویش، لاله زندگی خود را وقف خدمت به این بچه‌ها کرده‌اند. از آنجاکه مادر بزرگ غزاله در زمان حیات خود، خانه‌اش را وقف نکرده است، فعالیت‌های او با اعتراض مهرداد، پسرعموی غزاله روبه‌رو می‌شود. مهرداد، خود را از وراث مادر بزرگ می‌داند و خواهان سهمش است. برخورد‌های مهرداد باغزاله، زندگی این دختر نیکوکار و خیر را دچار چالش می‌کند، ولی توجه به جایگاه و نقش سنت الهی، انسانی و اجتماعی وقف که اقدامی خداپسندانه، انساندوستانه و حرکتی سازنده در مسیرخدمت به جامعه‌است، درهای تازه‌مهروایمان و امید و عشق را به روی قهرمانان داستان سریال جذاب و بامحتوای دینی و اجتماعی «خانه روشنا» که از شبکه دوسیمای پیش می‌شود، می‌کشاید. وقف از مناظر دینی و فقهی، گام بلندی در حمایت و دستگیری از نیازمندان توسط خیران جامعه و در اس آنها سازمان اوقاف است.

این سازمان که خدمات الهی و انسانی‌اش، فراگیر، ملی و اجتماعی است، در حوزه‌های مختلف به امور و فقییات می‌پردازد و لازم است که فرهنگ وقف در ابعاد شایسته، فعالیت‌های اوقاف و خادمان این حرکت، خیران همکار این سازمان و افراد، گروه‌ها، خانواده‌ها و قشرهایی که زیرپوشش خدمات سازمان اوقاف قرار دارند، در جامعه تبلیغ و ترویج شود. سریال خوب وقف‌محور و تأثیرگذارخانه روشنا با عنایت به مفاهیم، ارزش‌ها و خدمات وقف، باهمکاری سازمان اوقاف و به همت هنرمندانی قابل تحسین در گروه معارف شبکه در تلویزیون ساخته شده است. این سریال داستانی معمایی و معناگرا با درونمایه‌ای از عشق، ایمان و پایبندی به باورها و اعتقاد‌های دینی و مذهبی دارد که با محوریت موضوع وقف در قالبی مناسب طراحی و داستان سازی شده است و فیلمنامه پرداخت‌شده آن با شخصیت‌های آشنا و ملموس و حوادث هدفمند را ارغوان قاسم‌نژاد و مهدی زنگنه نوشته‌اند.

هادی خدایی در مقام تهیه‌کننده و مهدی زنگنه به عنوان کارگردان، خانه روشنا را تولید کرده‌اند و کیمیا خلیج، محمدرضا رهبری، ساناز سماواتی، افشین سنگ‌چاپ و... در آن ایفای نقش کرده‌اند. استقبال و رضایت بینندگان از این سریال خانوادگی، اجتماعی و دینی و موفقیت آن در معرفی، ترویج و ارج‌گذاری برسنت پسندیده وقف، ضرورت تولید آثاری باموضوع‌های وقف را در دستور کار مدیران و هنرمندان صداوسیمای قرار می‌هد، به‌ویژه که در ایران اسلامی، هزاران مسجد، مدرسه، بیمارستان و اماکن وقفی وجود دارد که هرکدام قصه‌ها و ماجراهایی دارد و خالقان آنها، انسان‌هایی خیر بوده‌اند.

ده‌ها هزار انسان نیز از برکت این موقوفات به موفقیت‌های فراوان و زندگی‌های خوب دست یافته اند که سبب تقویت ایمان و اعتقاد آنها شده و درگسترش دین‌باوری جامعه، سهم فراوان داشته است. هرکدام از این وقف‌ها، وقف‌کنندگان و بهره‌برداران آنها، می‌توانند دستمایه و سوژه تولید آثار و سریال‌های زیبا، با محتوا و پرمخاطب باشند.

همزمان با سالگرد درگذشت پروانه معصومی، بازیگر سینما و تلویزیون از مستند «پروانه» رونمایی خواهد شد. زندگی‌نامه زنده‌یاد پروانه معصومی، بازیگر شناخته‌شده سینماو تلویزیون ایران در قالب یک مستند به سفارش سیمافilm و به کارگردانی ایمان احمدی، به‌زودی روی آنتن رسانه ملی خواهد رفت. «پروانه» اولین مستند ساخته‌شده درباره این بازیگر مطرح سینما و تلویزیون است که روایتگر زندگی او از تولد تا فقدان خواهد بود.

رونمایی از مستند زنده‌یاد پروانه معصومی

پس از گذشت بیش از یک سال از آغاز پروژه مهم و زیربنایی تولید متن رسانه‌ای آیات قرآن کریم با کیفیت 4k در شبکه قرآن و معارف سیما، با تلاش همکاران تولید و فنی و گروه تلاوت و نعمات دینی شبکه و همکاری تخصصی مرکز طبع و نشر قرآن کریم، این پروژه به تازگی پایان یافت و آماده ارائه و استفاده در بخش‌های مختلف رسانه ملی همچون معاونت‌های سیما، استان‌ها و برون مرزی است. در گزارش پیش‌رو، روند این تحول را بررسی کردیم.

آغاز یک پروژه

انتیژه آغاز تولید این پروژه در شبکه قرآن و معارف سیما زمانی ایجاد شد که اشکالات تخصصی و فنی اعم از قاعده‌مند نبودن گرافیک آیات، اعراب‌گذاری پیچیده و ترجمه‌های غامض در تایتل‌های درج شده آیات قرآن کریم، به بروز انتقادات بینندگان متدین رسانه ملی منجر شده بود، زیرا درج تایتل‌های آیات قرآن کریم با روش اسکن و تقطیع آیات منطبق بر رسم الخط‌های مختلف با کیفیت پایین (به صورت SD) و در قاب ۷۲۰ در ۵۷۶ صورت می‌گرفت.

لذا شبکه قرآن و معارف سیما با برگزاری جلسات مختلف کارشناسی و تخصصی، ارائه یک نسخه عالی و با کیفیت بالا از صفحات نورانی کلام...، مجید را در دستورکار خود قرار داد و گروه تولید این پروژه با رعایت کلیه استانداردها و اصول فنی و تخصصی از تولید تصویر HD جلوتر رفته و به تولید تصاویری با کیفیت 4k روی آوردند.

عبور از چالش‌ها

اولین چالش در روند اجرای پروژه تولید تایتل‌های قرآنی با کیفیت 4k، چگونگی نمایش رسم الخط متن عربی و ترجمه این اثر قرآنی بود.

«عثمان طه» رسم الخط مرسوم مورد استفاده در چاپ نسخ قرآن مجید است اما وجود اعراب‌های زیاد در این رسم الخط، قرآنت روان آیات کلام... را برای فارسی‌زبانان مشکل می‌کند، پس مرکز طبع و نشر قرآن کریم فایل یک نوع رسم الخط با اعراب کم (داری ویژگی‌های متعدد برای خوانش راحت‌تر) را به صورت فونت در اختیار شبکه قرآن و معارف سیما قرار داد.

فونت فارسی نیز فونت «ایرانسنس» است که کاملاً براساس قواعد دست‌نویزان و نگارش فارسی، خوانا، با

ابوطالب و زهرا کیودر آهنگی، برادر و خواهر، و نیما معصومی فرزند پروانه معصومی برای اولین بار بیانگر خاطراتی از زندگی شخصی این بازیگر فقید خواهند بود. همچنین شخصیت‌هایی مانند علیرضا زرین‌دست، اکبر نبوی، انسبه شاه‌حسینی، داریوش باری، بهروز افخمی، جهانگیر الماسی، ایوب آقاخانی، سیداحمد میرعلایی، خسروملکان، نسرین نکبسا، مهدی صباغ‌زاده، سیدمهدی حقی، محمود عبدالحسینی، رضا ابوفاضلی و... در این مستند روایتگر

نواآوری در قرائت قرآن

پروژه تولید متن رسانه‌ای آیات قرآن با کیفیت 4k در شبکه قرآن و معارف سیما با همکاری مرکز طبع و نشر قرآن کریم انجام شد

تقطیع آیات بلند و ترجمه‌های طولانی روبه‌رو شد.

نظارت دقیق و علمی

اجرای تقطیع با نظارت کارشناسان گروه تلاوت شبکه قرآن و معارف سیما انجام شد تا با رعایت کامل قوانین قرآنی و ارائه ترجمه صحیح، از دوخطه شدن فایل‌ها جلوگیری کنیم. تقطیع آیه‌های بلند و ترجمه‌های طولانی طبق قواعد وقف به گونه‌ای است که همگی در یک خط جا شوند و حتی یک فایل دوخطه نیز وجود ندارد. در پایان پس از بررسی و بازبینی تمامی فایل‌ها توسط کارشناس گروه تلاوت و نعمات دینی شبکه قرآن و معارف سیما، پروژه نهایی در دو پوشه مجزا که در یکی از آنها به صورت جزء به جزء به ترتیب و شماره منحصربه‌فرد و دیگری آیات به صورت سوره به سوره با شماره‌گذاری آیات منطبق با شماره‌های موجود در قرآن کریم دسته‌بندی و برای بهره‌برداری آماده شد.

برای سهولت بیشتر نیز از نرم‌افزار ایندیزاین یک خروجی به صورت PNG برای استفاده تدوینگران و پخش خروجی گرفته شده است.

همچنین این خروجی برای استفاده در برنامه‌های زنده، پس از بررسی تجهیزات گرافیکی استودیوهای Hitech مختلف پخش شبکه‌های سیما، روی CG‌های Hitech با موفقیت تست و مورد استفاده قرار گرفت، به‌طوری‌که خروجی به‌صورت آلفا و بدون نیاز به برش تصویر با کیفیت عالی و بدون مشکل در مانیتور خروجی مشاهده شد.

البته این نکته قابل تأکید است که متون عربی و فارسی در نرم‌افزار ایندیزاین به صورت فونت بوده و به راحتی قابل تغییرند. از سوی دیگر، در این کار مینا بر تولید فایل‌های تک خط در دو فونت عربی و فارسی قرار گرفته است تا با تغییر صفحات، گرافیک کار تغییر نکرده و کیفیت در همه فایل‌ها حفظ شود؛ پس پروژه با چالش

متن رسانه‌ای قرآن هم به لحاظ گرافیکی و هم به لحاظ ترجمه کیفیت مناسب را ندارند؛ چون ترجمه‌ای هم که استفاده شده بود در بعضی جاها اشکال داشت. در این مسأله به این جمع‌بندی رسیدیم که دوباره متن رسانه‌ای قرآن را تقطیع کنیم. در کتابت قرآن به صورت صفحه به صفحه قرآن حک شده که ۶۰۴ صفحه است. اگر می‌خواستیم صفحه به صفحه پخش کنیم امکان نداشت؛ چون فقط یک خط در پایین به عنوان زیرنویس از آن استفاده می‌کردیم؛ لذا دوباره قرآن را تقطیع کنیم.

وی ادامه می‌دهد: با بچه‌های مرکز طبع و نشر هماهنگی کردیم و جلساتی گذاشتیم و گفتیم جدیداً از کدام فونت، متن و ترجمه در چاپ جدید قرآن استفاده می‌کنند؟ آن را در اختیار ما بگذارند. آنها گفتند از قرآن کم اعراب استفاده می‌کنند و این قرآن کم اعراب را در اختیار ما گذاشتند. در مورد ترجمه هم شورایی تشکیل دادند و در این شورا یک ترجمه درست حاصل شد و این را به عنوان ترجمه مرکز طبع و نشر در اختیار ما گذاشتند.

گفت‌وگو

همگام با مسیر تغییر

حسین کاشانی، تدوینگر سازمان صداوسیمای از اعضای گروهی است که این تحول را رقم زدند.

وی در گفت‌وگو با جام جم این روند را چنین شرح می‌دهد: داستان از این قرار بود که متن و ترجمه آیات روی رسانه‌ها حک می‌شد تا زمانی که شبکه‌ها تغییر فرمت دادند؛ یعنی از فرمت اس دی به فرمت اچ دی کوچ کردند. وقتی از فرمت اس دی که کیفیت پایین‌تری بود به فرمت اچ دی آمدیم، قاعداً باید تمام تصاویر و گرافیک‌ها اچ دی می‌شدند اما متن قرآنی که حدود ۱۰ یا شاید ۱۵ سال پیش تهیه و یک بسته گرافیکی شده

و به تمام شبکه‌ها داده شده بود، بی‌کیفیت و فاقد عناصر زیبایی گرافیکی بود. وقتی خواستیم اینها را روی اچ دی سوار کنیم، دیدیم تصویرهای ما با کیفیت هستند، ول متن رسانه‌ای قرآن بی‌کیفیت؛ به همین خاطر تماس‌های زیادی از روابط عمومی و ۱۶۲ داشتیم که چرا

نوشین مجلسی

از گروه رسانه

کاشانی افزود: ما باید خط به خط به عنوان زیرنویس صفحات قرآن را تقطیع می‌کردیم که حدود یک‌سال زمان برد. مشکل دیگر این بود که در زیرنویس رسانه‌ای باید آنها را به صورت تک خط قرار می‌دادیم و نه دوخط؛ در صورتی که بعضی از آیات ترجمه‌شان زیاد بود و برخی آیات ترجمه‌شان کوتاه بود. بچه‌های مرکز طبع و نشر کل قرآن را در چاپ‌های جدید به صورت کم اعراب عرضه کرده بودند؛ مثلاً در رسم الخط جدیدشان ساکن حذف شده بود و همچنین یکسری اعراب‌های پیچیده‌ای که باعث می‌شد بچه‌های دبستانی و راهنمایی یا پیرزن‌ها و پیرمرد‌ها نتوانند بخوانند.

وی در بخش دیگری از سخنان‌ش بیان کرد: کل قرآن دوازده هزار و خرده‌ای تکست زیرنویس شده است و هیچ‌کدام دو خط نیست. این صفحه‌ها را به جای اچ دی در ابعاد 4k تولید کردیم؛ چون باید آینده‌نگری هم می‌کردیم و می‌گفتیم اگر الان اچ دی تولید کنیم، همان‌طور که از اس دی گذر کردیم و سراغ اچ دی آمدیم، ممکن است از اچ دی هم گذر کنیم و سراغ 4k برویم.

مسابقه

فصل دوم «پانتولیگ» روی آنتن

فصل جدید برنامه «پانتولیگ» به صورت لیگ برگزار می‌شود.

پانتولیگ، برنامه‌ای در حوزه مسابقه و سرگرمی، تفاوت‌هایی با فصل اول دارد که این فصل به صورت لیگ برگزار می‌شود.

این مسابقه پنجشنبه و جمعه‌ها با اجرای محمدرضا گلزار از شبکه سه سیما پخش می‌شود. برنامه پانتولیگ در فصل اول با تهیه‌کنندگی جواد فرحانی، به صورت رقابتی میان گروه‌های مختلف در زمینه پانتومیم و اطلاعات عمومی بود.

شبکه سه سیما پیش از این نیز مسابقات مفرح و آگاهی‌بخشی را برای مخاطبان خود روی آنتن برده بود که از جمله آنها می‌توان به برنده باش، معرکه و... اشاره کرد.

پانتولیگ با حضور چهره سینمایی همچون رضا گلزار در جایگاه مجری و همچنین فضای جدیدش مخاطبان زیادی را با خود همراه کرد. که پیگیر ادامه یافتن این برنامه بودند و با این خبر می‌توانند ادامه برنامه را شاهد باشند.

تولید

سریال «عملیات مهندسی» کلید خورد

سریال «عملیات مهندسی» با فضای داستانی گروهک تروریستی منافقین و حضور بازیگرانی همچون یوسف تیموری، مریم سعادت و چند تن دیگر کلید خورد. این مجموعه را سروش محمدزاده کارگردانی کرده و تهیه‌کنندگی‌اش را محمدرضا شفیعی عهده‌دار است. حسین

تراب‌نژاد که معمولاً نام او را با سریال‌های معمایی و امنیتی دیده‌ایم با فیلمنامه‌ای جدید تحت عنوان عملیات مهندسی به تلویزیون می‌آید. داستان این مجموعه درباره مبارزه با گروهک تروریستی منافقین در دهه ۶۰ است. یوسف تیموری، مریم سعادت، خیام کاشانی، ساره رشیدی، یاسمن معاوی و... از جمله بازیگرانی هستند که در این سریال هنرنمایی می‌کنند. پیش از این چند بازیگر کم‌دی در سریال‌ها و فیلم‌های مربوط به ماجرای گروهک تروریستی منافقین را ایفای نقش کرده‌اند و بعد از جواد عزتی در «ماجرای نیمروز» و نادر سلیمانی در «صد» احتمالاً یوسف تیموری با نقشی متفاوت در عملیات مهندسی ایفای نقش کند. این سریال محصول گروه تولیدات حادثه‌ای مرکز سیمافilm که قرار است در ۱۵ قسمت ساخته شود. خبرهایی از پخش این سریال در دهه فجر به گوش می‌رسد اما باید دید چه زمانی به آنتن می‌رسد.

آسیب‌های اجتماعی در مدار ۳۶۱ درجه

مستند «مدار ۳۶۱ درجه» به بررسی آسیب‌های اجتماعی از نقطه‌نظرهای مختلف می‌پردازد. این مجموعه به تهیه‌کنندگی حمید اسکندری جمعه‌ها ساعت ۲۰پخش می‌شود و تکرار آن روز بعد ساعت ۸ روی آنتن شبکه مستند می‌رود.

ویدئو

مستند در قاب

